

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לח.

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי פ"ו מהלכות
רוחא ושמירת נפש
הל' יב יג סמי עשין עש
סח ב מיי פ"ח מהל'
חובל הלה ב ג ד
סג טו עשין ע:
סד ג מיי פ"ט מהל'
עשרה הל' טו סמו
עשין דה טור ארבע סימן
קפו:
סד ד מיי פ"י מהל'
אשתו הל' יא סמו
עשין מה טוש"ע ארבע
סימן לו סעיף א':

מוסף רש"י

מכה אדם ומכה
בהמה. לכן הוקשו צה"ל
קרא. מכה צהמה ילמנה
ומכה אדם יומת, ומשמע
צבהמה חייב ממון ובלאס
פסור ממון. דכתיב
צבהמה ילמנה ולא אדם,
דכתיב פטור ממון, וצבהמה
פטורין על אדם לחיוב
שלימותן. ג' צבהמה
(סנהדרין עט: וכתיב לעיל
דמה מכה צבהמה
לעולם משלם ואפילו צבוג
דאמרין אדם מועד
לעולם, אף מכה אדם
דפטוריה קרא משלמותין,
דכתיב יומת. לעולם פטור
ואפילו צבוג הוא וצבוג
שיחא מיניה (ב"ק דה).
אין זו שתיקה מתברר. אין זו
חיוב מיתה צלם (עליו
ד"ה). לדרך עליה.
שכתבו צבוגים ידו או
מלמטה צבוג מלמטה
למעלה (עליו ד"ה). או:
שגרמו כללתי ד' צבוגים
ביה חילוק פטור. לכן עליה
לא שין למתני צבוגים,
אלא משום דבלאס אשכח
צבוגים חבור צבוגים
דכן ירידה חייב גלות אצל
דכן עליה צבוגים את ידו
פטור מגלות דכתיב
(במדבר לה) ויפל עליו
וימת, דכן נפילה בעשין
(סנהדרין עט: וכתיב לעיל
ד"ה). לפטור ממון.
למנוח לא חילקת בי שום
ד' צבוגים מן השלמותין,
אלא בכל צבוגים הוא דכתיב
לדבר כל מקור צבוג
(כ"ו). מפעם תחת פלע
לחיוב על שחוג צבוג ועל
האדם כלין, ומכה צבהמה
טק הוא (סנהדרין עט:).
אף מכה אדם. אין דין
פטור משלמותין הכמוצו צו
חלוק לשום ד' שיתחייב
ממון, אלא כל שעה פטור
ממון, בין צבוג ואין
מכיון דפטור ממתה, בין
תכיון דמנוח דחייב מיתה
(שם). חידוש ה"א
שחודשה תורה בקנס.
כל משפט קנס חידוש הוא,
הלכ' אפי' דמקטיל נמי
לא מופטרי מיתה (עליו
ד"ד).

הני מילי היבא דהרגו דרך עלייה דלא ניתן שנגתו לכפרה.
פירוש לכפרה צדי אדם אפי' דרך דכתיב קיל טפי מדרכ
ירידה דלמנוח צפרק אלו הן הגולין (מכות דף ט. וסס) גבי גר תושב
גולה ע"י גר תושב וכל חומרי דשמעתי לך מלי אלל צמה שלא ניתן
לכפרה דליתו מקפיד הש"ס צמה
שסקילה וסריפה חמורין מהרגו ומנח:
אבל סימא את עינו והרגו בדבר
אחר אימא נשקול מנייה
ממונא ונקמליה. כך גרס ר"ח דמלא
יהיה אסון לא נפקא לן אלל סימא
את עינו והרגו צה כי התם שבהמה
אחת הרג את האשה וגם הולדות
אצל סימא את עינו והרגו צדבר
אחר צבת אחת לא להכי אילטריך
כל חסר למיפטריה נשקול מנייה
דהא ר' ישמעאל צנו של ר' יוחנן צן
צרוקה לא דריש קרא להכי דלא
נשקול מנייה ממונא ונקטליה אלל
שלא יתן ממון ופטוריה ושמה אילו
לא נאמר קאמר דלאשכחן ריש פירק
נגמר הדין (סנהדרין דף מג. וסס) וצמכה
דוכתי ולרש"ז גרלה הכה מסיק
אלציה דמנח דצי חוקיה אלל לרבי
ישמעאל ודאי לית ליה הא דתנא
דצי חוקיה והא דאמר צריש הנמנמן
(סס דף פד: וסס) הניחא למנח דלית
ליה דמנח דצי חוקיה אלל למנח דלית
ליה היקשא למה לי תנא דלית ליה
דצי חוקיה היינו רבי ישמעאל וצמסון
דקאמר ולכנה דלמנח חידוש הוא
שחידשה תורה צקנס כו' סבר לה
כת"ק דר' חננינא צן עקביא הוה מלי
למימר כ"ל כרבי ישמעאל: **הא נמי**
מאיך דתנא דצי חוקיה נפקא. לאו
מהייתא דרשה גופה קאמר דנקפא לן
דהא הייתא דרשה לא שייכא כלל
לסימא את עינו והרגו צדבר אחר
אלל הכי דיין דהי כי דרש"י ולא
עין ונפש תחת עין ה"נ דרשין נפש
תחת נפש ולא עין ונפש תחת נפש
וסימא את עינו והרגו צד"ל לא חשיב
עין ונפש אלל נפש גירי' דמה שסימא
את עינו צשעת רמיגה לן חשיב כלום
דבלאו הכי היה מנה אלל שהמיונו
צצבר מרובה וא"ת י הא מילתא נמי
מתנא דצי חוקיה לעיל נפקא דמה
מכה צמה לא חלקת צין סימא את
עינה והרגנה צה להורגה צד"ל כו' וי"ל
דמכה אדם ומכה צמה משמע ליה
צבהמה אחת וא"ת סימא את עינו
והרגו צד"ל שפוק ליה דפטור מדמי
עין אפי' לא הרג צשעת סיימא את
עינו היה רודף ויתן להלילו צנפשו
וי"ל דמיייר צשיכול להלילו צחאד
מאיצירי שלא ניתן להלילו צנפשו:
אמר רב אשי איצטרך כו'. מיתה
דמשמע דלס הרגו וקרע
שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון
ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש
ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של
חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא
שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון
ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש
ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של
חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא
שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון
ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש
ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של
חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא

הני מילי. ללא תקחו כופר לפטור רוחא מיד מקטל: היכא
דהרגו. צמזיד דרך עלייה צהנפת ידו הכהו מאחריו דלכותה צשוגג
לא ניתן לכפרה גלות דכתיב (ו) ויפל דרך נפילה: **דמתנא דצי חוקיה**
נפקא. שאין חילוק צין דרך עלייה לדרך ירדה: **(לחיובו ממון.**
והוא הדין לפדומו. ולא יהיה אסון'
מיהא אילטריך דלי מהיקשא הוה
צמינא אדרבה לדין גיסא מה
מכה צמה לעולם ישלס אף מכה
אדם ישלס והשתא דנפקא לן פטור
משלומין למזיד מלא יהיה אסון על
כרחק היקשא לפטור שוגג דרך
עלייה: הכי גרסין אלל אמר רמי
צב חמא כו'. אילטריך חדי' מהני
קרתי לאשמועינן דלא ליעביד ציה
צמתי וקפ על גצ דנפקא לן מנאל
יהיה אסון: הני מילי. ללא ענשין
ליה צמתי היכא דסימא את עינו
והרגו צה צמותה מכה ומת: צדבר
אחר. צמכה אחרת וצבת אחת:
אימא. ניענשה דמי עין ומיתה
צצביל מהריגה: הא. דסימא עינו
והרגו צה: **מאיך דצי חוקיה נפקא.**
ללא מיענשה: **ולא עין ונפש סתם**
עין. מיינה קיימא לן צהצובלי' דעין
תחת עין לאו ממש דלי אמרת ממש
למנח צהדי דסימין לעיניה מיית
והוה ליה עין ונפש תחת עין. מיינו
צשמעין מיינה דלא צבעיד ציה צמתי
לא שגא מת צמותה מכה לא שגא לא
מת: **מקא דעמך אמינא חידוש הוא**
שחידשה תורה. ככל משלומי קנס
שאינו דין אלל גורת מלך צעלמא וכיון
דחידוש הוא וגזירת חוק אמינא אפי' ג
דאיכא צהדיה מיינה לשלס: **קמ"ל**
חד מהני קעין ימירא שאינו עינן
לממון מנייה עיני לקנס: **כננה קמא.**
ודריש ליה צצומר ערבי צו יאל
ליהרג עליו: **בתנא' שנתארה**
ונתגרשה. דאילו ארוסה שלא נתגרשה
חייב מיתה ואין שם קנס: אין לה
קנס. טעמא מפרש צבמרל. ורישא
דקמתי אשת אחיו ואשת אחיו אצו
צבנתארסה ונתגרשה עסקינן וקמתי
יש לן קנס ר' עקיבא היא: **גב' אלל**
מעפה. לר' עקיבא הא דכתיב צנערה
למעוטי צוגרת וצמולה למעוטי
צעולה: **הכי נמי.** ללא ממעט לגמרי
ומדרוש נערה לאציה הא צוגרת
לעצמה הא לא אשכחן דאיצתמיט תנא
ומתני צוגרת יש לה קנס וימנא רבי
עקיבא היא: **וקנסה לאציה.** ולקמן [ע"פ]
מקשינן דר"ע דכר"ע: **הואיל ואציה**
זכאי צכסף קידושה. שלו הוא
צנערותה ולקמן יליף לה צפרק
נערה צנתפתמה (דף ע"ו): **מה**
כסף קידושה אף על פי שנתארסה
ונתגרשה. מאחר כשחזרת ומתקדשת
צתוך נערות: **לאציה הו'** דהא כל קידושי נערות ליפנין לאציה דגבי
קידושו לא כתיב מיעושו דלשר לא ארוסה כי הלא: **נאמר חלו.**
צאונס: להלן. צמפתה: **מה להלן.** צמפתה שקלים דכתיב [שמות כג] יסקול:
אימא

(א) לעיל לה. צ"ק לה.
סנהדרין ע"פ פד: (ג) צ"ק לה:
(א) ולעיל לה: (ג) צ"ק לה:
(ד) ונקט"ל (ה) וצמדכ
לה: (ו) [שמות כח]:
(ז) כפ"ח: לוחא מד וטפס
אף הקשיא. (ח) וצ"ק פד:
(ט) [דברים כג: (ז) וילכח
למנוח דהלא לא קתי אקרא
דכל חסר אלל אקרא דלא
תקחו כופר דהא אמרי
צממון ולכה דלמח מידות
כ"י. מ"י. (צ) ונלפי האמת
אפי' דמלא יהיה אסון
נפקי כולוהו צממנא דין
חוקיה אילטריך עין תחת
עין לכדכרשין ולא עין
ונפש תחת עין אצל לן
עין ונפש תחת נפש לא
דקתי קדושי וילכח למנוח
לעשוק מלא יהיה אסון
ימירא הוא אלל מפשטיה
דקרא קדושי וילכח למנוח
לעשוק מלא יהיה אסון
ומנפס תחת נפש נפקי
כולוהו מכה היקשא דמנא
דצי חוקיה דלמתי לא
שעטי מיינה ממון אחר
צבדי מיתה דסימא את
עינו והרגו צדבר אחר לא
חשיב ממון ונפש אלל נפש
גירלה צממנא צבפוס להכי
אילטריך לא יהיה אסון
ומשתא שעטי מיינה אפי'
הרג וקרע שיראין מתקשא
דמנח דצי חוקיה. מ"ח.
(ז) וצ"ל רב אשי.

תורה אור השלם

1. ומכה בהמה ילמנה ומכה אדם יומת:
2. ענין תחת עין שן תחת עין שן דתחת ד' רגל תחת רגל. שמות א כ ד רגל.
3. יב' חלק אפר וקתח מן האדמה לא יקרה מות. ויקרא יב כ ט.
4. פי' מציא איש אנה בתולה אשר לא ארעה ותפשעה ושכב עמה ונמצאה: בדברים כב כ א וכי יפתח איש בתולה אשר לא ארעה ושכב עמה מותר ויקרה לו לאשאה. שמות כב טו

גליון הש"ס

נב' בין מתכוין לשאין מתכוין. עין לקמן מ ע"ה תורה אור דכרסה:

תוספות ר"ד

בתנא' נערה שנתארסה ונתגרשה ר"י הגלילי אומר אין לה קנס ור"ע אומר יש לה קנס וקנס' לעצמה. מ"ט דר' יוסי אמר קרא אשר לא ארעה את אורסה אין לה קנס ור"ע אומר אשר לא ארעה אורסה לא אשכחן דאיצתמיט תנא אורסה לעצמה. וקילי הלכה כר"ע מחבירו. ומתני' דתני הבא על בתו אין לה קנס מפני שמתחייב בכפשו כר"ע אתיא. דהכי דמי שיתחייב בתא השתא אילו בא עליה אחר שקיל איהו קנס. השתא שבא עליה הוא לא כ"ש ובלא מיתה נמי פשיטא דלא משלם קנס. אלא ודאי מתני' בבחו נערה שנתארסה ונתגרשה עסקינן שקנסה לעצמה כר"ע ומפני שנתחייב בכפשו ותדע דסתם

ד"ד: **חוקיה נפקא.** ללא חילוק צמתי וקפ על גצ דנפקא לן מנאל יהיה אסון: הני מילי. ללא ענשין ליה צמתי היכא דסימא את עינו והרגו צה צמותה מכה ומת: צדבר אחר. צמכה אחרת וצבת אחת: אימא. ניענשה דמי עין ומיתה צצביל מהריגה: הא. דסימא עינו והרגו צה: מאיך דצי חוקיה נפקא. ללא מיענשה: ולא עין ונפש סתם עין. מיינה קיימא לן צהצובלי' דעין תחת עין לאו ממש דלי אמרת ממש למנח צהדי דסימין לעיניה מיית והוה ליה עין ונפש תחת עין. מיינו צשמעין מיינה דלא צבעיד ציה צמתי לא שגא מת צמותה מכה לא שגא לא מת: מקא דעמך אמינא חידוש הוא שחידשה תורה צקנס כו' סבר לה כת"ק דר' חננינא צן עקביא הוה מלי למימר כ"ל כרבי ישמעאל: הא נמי מאיך דתנא דצי חוקיה נפקא. לאו מהייתא דרשה גופה קאמר דנקפא לן דהא הייתא דרשה לא שייכא כלל לסימא את עינו והרגו צדבר אחר אלל הכי דיין דהי כי דרש"י ולא עין ונפש תחת עין ה"נ דרשין נפש תחת נפש ולא עין ונפש תחת נפש וסימא את עינו והרגו צד"ל לא חשיב עין ונפש אלל נפש גירי' דמה שסימא את עינו צשעת רמיגה לן חשיב כלום דבלאו הכי היה מנה אלל שהמיונו צצבר מרובה וא"ת י הא מילתא נמי מתנא דצי חוקיה לעיל נפקא דמה מכה צמה לא חלקת צין סימא את עינה והרגנה צה להורגה צד"ל כו' וי"ל דמכה אדם ומכה צמה משמע ליה צבהמה אחת וא"ת סימא את עינו והרגו צד"ל שפוק ליה דפטור מדמי עין אפי' לא הרג צשעת סיימא את עינו היה רודף ויתן להלילו צנפשו וי"ל דמיייר צשיכול להלילו צחאד מאיצירי שלא ניתן להלילו צנפשו: **אמר רב אשי איצטרך כו'.** מיתה דמשמע דלס הרגו וקרע שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא שיראין ירדיה דמיייר צליכא למיפטריה לא מקרא דלא יהיה אסון ולא מקרא דנפש תחת נפש דהא הוי ממון ונפש תחת ממון ונפש ולעיל (דף צ: פטו) אפי' זר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של חצירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולוהו מתנא דצי חוקיה וה"פ והא

י"ל דכל חסר לא יפדה משמע ליה צממון שצא על ידי אותה חצלה שהמיתה צאה על ידה: **סל"קא דעתך אמינא חידוש הוא קמ"ה.** אפי' ג צממתי' מייית קרא דלא יהיה אסון והכא מפיך קנס מכל חסר היינו משום דכילי מתניתין כל חייבי מיתות דקמתי וכל המתחייב צנפשו כו' אי נמי מתניתין אתיא כמנא קמנא דרבי חננינא צן עקביא: **אימא**

מתני' כר"ע אתיא דהא אשת אחיו ואשת אחיו אצו צבנתארסה ונתגרשה עסקינן וקמתי יש לה קנס ר' עקיבא היא: **וקנסה לאציה.** ולקמן [ע"פ] מקשינן דר"ע דכר"ע: **הואיל ואציה זכאי צכסף קידושה.** שלו הוא צנערותה ולקמן יליף לה צפרק נערה צנתפתמה (דף ע"ו): **מה כסף קידושה אף על פי שנתארסה ונתגרשה.** מאחר כשחזרת ומתקדשת צתוך נערות: **לאציה הו'** דהא כל קידושי נערות ליפנין לאציה דגבי קידושו לא כתיב מיעושו דלשר לא ארוסה כי הלא: **נאמר חלו.** צאונס: **להלן.** צמפתה: **מה להלן.** צמפתה שקלים דכתיב [שמות כג] יסקול: אימא